

М. С. Уріцкій

Төлүс чорыд да упрамбі. Төлүс ибітчі керка өшінжасб, Нева жона валжодлі, проспект вылын бус не бус, а пурга. Фінскоб залізын төлүс буракб гыласбс вәттілі әлапқыд местаасті, а таңі прости скралб. И төлас кылб кронштадскоб пургаслён шыс.

И кор төлүс шүтлаломбын ускодчо војиын областува коммунаас Союз пышкбса делаяс куза Коміссаріат өзіс, швејцар тереба підало өзіс да кісісін візбі дін ку паскіма том морт вылб, коді ләсіндіс отекланні өзіс дін.

Том морт суяліс кіжассо пінжак жүжід әпіясас да візбідіс велосіпед вылб. Велосіпед ывланын, өзіс сајын. Морт візбіді. Сіз жітчі швејцарлы.

І выльыс вессі өзіс. Швејцар көсіп підлавны сіжіс. Сіжі шагаіт, төлес піналомбын... да ңумовті. Озіс підлаасіс сыйтіг. Підаліс пеңсінда морт, коді пыріс вестібюль, качаітчыс покодкай.

—Moigej Соломоновіч, — шуб швејцар. Швејцар војтілітілік өзіс. Швејцарлдан чужомыс свежој.

— Здра.. — Көсіп шуны морт, но чорыд лыжім орді дін сорнісіп, порохлоп ынын тырті вестібюль да ывласан ускодчыс төв өдіп ра збіді сіжіс. Вылышан котор тіні јз.

— Мыж? — Війсни! горазд швејцар да ускодчо вестібюльс ортс. Уліча куза мунд төв да төвлі паныд велосіпед вылын мунд ку паскіма морт, журсі рул дін құкылтімбын. Заводігчо вәттілім руд красногвардејскоб ышынбл пілајасын жара өтчімбын столітаса вескын улічајас пыр „Агліцкоб“ клуб дін. Уріцкій війма.

*
Замечательній мортон віл Moigej Соломоновіч Уріцкій. Сылён олдымыс—сіжіп борец, революционерлоп подвіг, коді сувтім немекжас өтчыд робочій клас фелд востан косасан туј выл.

Чужіс сіжіп 1873 воин Черкасі карын, вәвлом Кіевскоб губернаин, гольник ёврејскоб семьян. 13 арбіс ічотік Moigejы бат-мамыс сујіснын жура сөвјашщеній гіжідліс кінжіній мудростас, щоктісны ветлыны релігізіній учілішшеб, но ставыс таїп ез лөнбід төлек, не арлыд серті гөгөрвояс деңінаас. 13 арбіс Moigej поса ускодчо рочкын велідім вылб да мамыс вәлалы паныд, ачыс ләбідім, 1886 воин мунд гімназіяда сдајтын екзамен. Екзамен сіжіп выдергітіс бура да вәлі бостома проғімназіяда, но вывті пемыд, қіекультурній мамыс вескында дүргідіс гімназіяны велідім. Сіжіп шуліс: сіжіп ёвреј, і сылы медвөз колдіні ёврејскоб релігіяда. Сылы оз ков вундітім борын, сіжіп прігласі-

ны батјасыслыс верасо. Сіжіп мунд менам релігізіній убенжінејаслы да правіліојаслы паныд. Сіжіп вермас лоны бур раввінін! Сімшін жіл во мысты удајтгіс жүгірдін мамыслыс сопротівленіејес. Сіжіп сувтны торя группадын вәвлом студентјас. Төдтіг, мыжын фелдыс, мукод студентјаскод өтлада і сувтіс Moigej Соломоновіч, сіжіжік коркі вәвлом студент, а оні ссылкад 8 во кежломунын сөвсем не студенческоб фелдјас куза. Сылы сурі волостій пісарлоп мesta Чекурскоб вәлостын, самой Чекурашын, сіктын, коді сулаліс Ленскоб тракт вылын.

Чекурашын, важ крестанској положеніе серті, волостій пісар вәлі нөвөлін бостомын, а должностій мортон, волостій правлеңісес шленден да уездій адміністрација предста вітельшін. И вот Чекурскоб волостій управлеңісес өтшіш болс кык кабала: первоја—старшиналы, Уріцкій волостій пісар должності назначтім јылыс, а мөдіс—пісар Уріцкій політическоб ссыльној Уріцкій по веденіе борса ылчідім да візбідім јылыс. А волостій правлеңісес пісар Уріцкій кирымпасын мөдісны волны вежалуна рапортјасы јылыс, мыж ссыльној Уріцкій куттоб асс зев бура.

Чекурашын Moigej Соломоновіч завоітіс кодінны жынывід вундім обідајас да беззаконіејас. Став вәлостыс кыссісны якутјас вылб пісар дін бид пілдіс жалобајасын да коромјасын. Закон серті пошта кыска ломыс якутјасын полагајтіс мінтысны ғомбын. Местіній властјас-жігетісны налы фом пылді віна, көвтім төвар, конфентјас, но поэтма вылын донјасын. Moigej Соломоновіч обіасялтік якутјасы ташбом мінтысомыслыс став ңезаконно отс. Местіній властјас шығысны. Уріцкій вылб кісісінін доносјас коромбын пыржоб уберітны сіжіп якутјас діннес.

Мөдідім студентјасын якутјасы ташбом мінтысомыслыс став ңезаконно отс. Местіній властјас шығысны. Уріцкій вылб кісісінін доносјас коромбын пыржоб уберітны сіжіп якутјас діннес.

(Помес візбід 2 № р ыс)

„Ответственность пунктыссо допонін ѡортлы“

ВЛКСМ ЦК XI-од пленум вылын ВКП(б) ЦК-са секретар АНДРЕЕВ ѡорт аласа выступлениесін вісталас, „мыж комсомолон партеіній вәскодлімсіз колд колана ногдан юномбін... Колд гөгөрвони, мыж комсомол вылб пунктома вывті ответственій мог не сомын сылыс шленассо социалістіческоба воепітажтім куза, но і став томжозссо, міян Советскоб странаын став том поколеніејесін вогспітажтім куза. Сы вәсна парторганизацијас да жеңіліс Сержоній зајмітчыны комсомол фелдјасын да нөшта матжык кыскыны став ужсі комсомолскоб организацијасын партеі да дін.

Таїп індідімс вәсқыда інмін міян партеіній организацијасы, но і міян рајон уса гаєтјасын. Міян став рајонас ем партеі рајкомјасын гаєтјас. Налон мор—піртіні олді таїп індідімс асланыс практическоба ужми. Таїп медвөз обіязанді вочны гаєтјасын редакторјас. Но кызі-жіп ортіні олдімас таїп індідімс рајгаєтјасын редакторјас?

Со, „Выл тујод“—Удораса рајпарткомлоп гаєт. 40 №-ын печатајтім ВКП(б) рајком бітурда август 7-од луна шубм. Рајком шубмимо вайдам первоја пунктсін ставнас. Сені гіжомы:

.1. ВКП(б) РК-лони біуропасын, мыж Комі областува комсомолскоб организацијас XV-дінін 10-д луна 1935 воі, коді імейті вывті ыкыд політическоба значеніе став партеі-комсомолскоб организацијасын. Гөтвітімс да празднуїтімс, колд лоны ВКП(б) ЦК-лын решеніесі реалізуїтімпід вылын партеі вождь Сталин ѡортлыс указаниесі реалізуїтімпід вылын да Косарев ѡортлыс доклад ЦК ВЛКСМ XII-од пленум вылыс комсомолскоб организацијасын уж перестроїтім куза определітісін рол комсомолнија жетапын (кадын) кыз мөгін том поколеніејесін вогспітажтін коммунистіческоба дүхін да Ленінскоб интернационализм са мон, немірітчытім тышкеси партеі пышса врагаскод безгранично преданий Ленін Сталин дөл вылб да Сталин ѡорт індідіјасын куза, мед вәлі развітій, күлтурній да быд боксан грамотній бојејасын. Күшдім ЦК ВЛКСМ XII-од пленум вылыс комсомолскоб организацијасын? Сумыштаіс-о та јылы мінкі редактор Доронін ѡорт, кор кирымаліс га-

Генін 1 луна—ставмұвывса ужалыс томжозлоп праңык

Гәттөвітөні бодрой встрече

МОСКВА, 25 (ТАСС). Яркін, бодроя да гәмін көсіжіній нөдінін ставмұвывса ужалыс томжозлоп праңык асса да учреждениејасса 100 сурс гөгөр морт. Предпріятиејасса да учреждениејасса 100 медбур комсомолецціс праңык кешілі преміртімі командаровкаин Сталин мінін Беломорско-Балтіскоб канад.

Харковын, праңык воевылым да иуди иуди күйін поколеніејасса общегородскоб встрече, көнін важ большевікіас вісталасын томжозлоп Октябр востан тыш јылы. Паровозостроительный заводы рабочій томжозлоп чукортік общегородскоб конференция, кодіс ләбі ойда маңыздағы күлтурній бүтөвій вопросасының демонстрација борын Уріцкій

тетсі? Сумыштаіс-о сіжі вообще таїп пунккт јысын, мыж секома татып почо гөгөрвони мінінегін? Ми алдадім да кінінегін ег гөгөрвоб. Артмона күштіккі гудрасы, формулірујтіма үк безграмотній да башыбочній.

Таїп-жо шубмимо вәл, 5-од пунктсін мінінегін:

Обажиты ВЛКСМ РК-ын Иванов ѡортос ВЛКСМ ЦК XI-од пленум решеніе сер... Индавы конкретно мероприятиејас поліко-воспитательной уж колхозникас да колхозніцаас косын пунктім куза да нүйдін діференцирујтім став тора КСМ-лыс быд кружокын тәдмұн серыныс.

Таїп пунктас сіз-жо кінінегін оз тора первоја пунктосы. Роч вылыс комі кыз вылб вәждігін редактор петкодлома почтім... невежество. Но міншта-нін возмущајтам сіжі таїп-жо, мыж Удораса рајпартком пріміті комсомолскоб организација уж імлі шубм (таїп бур, мыж рајпартком заеданіе вылын останын вікімакіе комсомолскоб вопросы) да шубмін індім став мероприятиејасын кывкүтімсі остан сомын біті мортлы. 8-од пунктны гіжомы:

Таїп шубмін олдім ортім пунктосын пунктыссо ответственісті доронін ѡортлы.

Мобілізујті-жо таїп шубмін рајонуvsа партеіній организација сіз вылб, медым најо еріјозній зајмітчыс комсомолскоб организацијаас уждан? Нінінегін оз мобілізујт. Од ужаса шубмін став кімкүтімсі пунктома біті доронін ѡорт вылб. I абы дісі, мыж Удори рајонын комсомолскоб уж перестроїтім мунд мунд өз өмділ. Ундык организацијаас політшколајас существенностью формальності. Коммунист пропагандистас еріјозній за-на бөздін аспалыс уж.

Таїп беғрамотній да кывкүтім постановленіесінде медвөз мыжа редактор. Комсомолскоб уж перестроїтім сіз-жо таїп-жо редакторын редакторын да күнінекілік аспалыс. А печатајті-жо редактор сійен редакторын гаєтін күнінекілік аспалыс да олдім јылы мунд медвөз мыжа редактор. Комсомолскоб уж күнінекілік аспалыс уж.

Таїп беғрамотній да кывкүтім постановленіесінде медвөз мыжа редактор. Комсомолскоб уж күнінекілік аспалыс уж.

Удораса редактор да сымдым вежмојас кінінегін абу гөгөрвони АНДРЕЕВ ѡорт індідім.

ФАШІЗМ *төңізі* ВАЙО СМЕРГІ

Томжоз вігөнни...

Угославіяны фашістскій диктатура существујті кважт воңнін. Тајо каднас поғтім тұна codic ужтомуалыс лыдас. Став ужтомуалыс јоз півас томжоз лоб 200 сурс морт сајб—кык пів унжық 1930-од во дорыс.

Челадбос ужбоды про мышленност быд յукөнін. Ужалони шонді петомаң да шонді летчытбәз, весіт воја сменајас дырі. Налон нормированной рабочой кадабу. Најбес некоди оз доры. Предприниматель обращајтчо кыз силы коло.

Челадбос ғверскія експлатірујтімис вајодб сетчо, мыј нағовсын зев унаён ем рахітін да туберкулезін вісісіяс. Та јылыс гіжб і буржуазній печат. 80 процент вылб челябыс, коди ужалб фабриканы да предпріјатіејасын, вісінни.

Угославіяны, рабочой класс да томжоз півасын пыр юнжыка паскалб революционној двіжењіе.

Зордалан Амерікаын... рабство

Амерікаса Соедіненное Штаты 7 мільон гөгөр ужтомуалыс томжоз. Томжоз бройтб-ветлодло став страна паста, короб уж. Амерікаса буржуаңа оз вермысетни томжозлы ужбос. Сійо вербујті томжозб спеціалній трудбодж лагерјасо.

„Янг Уоркер“—амерікаса комсомольской гаџета печатајтіс става Гольденберглы (странаса ужтомуалыс томжозб органдыујтыс), коди волома Алжир лагерын (Луїзана штат). Со кызі сійб гіжб лагерб аслас волом јылыс:

„Лагерса воротајасын міланос встретітіс вооруженой охрана. Сійб нүдіс міланос помешкејејас доро, да гетінси міланы којекајас. Лагерын волі 1300 морт, ісы пышкын 300 негр. Лагерын обстановкаы зев лөк. Негрјасос відны торжон, нюшта-на омольжык условиејасын. Најо үзлөні скож вылын кісім керкајасын. Сојом вічны сісім прідуктајасыс. Но најо, негрјасын, вічны медса сокын да қајт ужбос.

Ужалони первоја вежалунсо да сыйс ңекущом уждан оз сетни. Мод вежалуннас пасјоны лагерса спісок. Којмод вежалунны уждан мынтыны 50 сент (оти сент лоб 2 ур). Төлышнас өміс сетёны отчыд. Тајбес вічнома сы понда, мыј төлыш помоңыс овны вермі зев шоч морт, і рабочойлоп ужданыс коло лагерса предпріјиматель кын.

Томжозлон лагерас положениејес сещом сокын, мыј сійб готов мунны лубб дејствијејас вылб.

Нывјасос вузавлөнни...

Сокын віставны, Европаса күшбом капиталистическій странаын нывбаба-работнициалын положенијес лоб медса сокын, но отиор гөгөрвоана, мыј нывбаба пролетариат массадб откода ғверскія експлатірујтін кызі фашістскій Германіяны, Польшыны, Италияны, сір-жб і „демократической“ Англіяны, США-ын, Чехословакіяны, Францијаны да мукод странаын.

Работнициалын абу пра-
васы вылб, медым асланыс щот вылб кага вайг дырі ісползујтын 3-4 лун. Нұбасысасос вітлалын предпріјатіејас вылб. Кызі правілб, японіјаса текстіл-
шіци-а-звермы весіг пети
вербс сајб, абу сылён та

вылб праваыс.

Японіјаса крестана вузавлөнни асоыныс нывјасыс. Пример вылб, оти главній ژемлефелческій провінцијан сомын оти 1933-од во вузалома:

Проституција—1388 ныв.
домашкій пріслугајас вылб—4271 нылбс.

Фабрикајасса работницијајас вылб—2682 ныв.

Мукод ужаса вылб—1137 ныв (сы пышкыс унжыксо прітонјасб).

Сесса крізіс дырі ныв вылб доныс 250-500 іженсан (оти іжен 96,8 ур) усі 150 іженб. Ловја тівари вузабом паскалма зев жона.

Вузалома ныв, көсјас-көпшілін аслас владелец ордыс сійб арестујтбын,

вылб праваыс.

„да, ужалі томжоз півасын“...

Арлыд состав серті, Индія лоб томжоз странаын. Сені јозыс шбркофа олбны 25 арбз. 1931-од вога перепіс серті 141 мільон морт пышкыс челад да подростокjas 15 арбз лобны волі 40 процент вылб.

Джас рабјас ногди ужбодб вісна, ыңғалом да корысалом вісна, массобой епідеміческій вісомјас вісна быд вог кулоны мільонјасын. Сулало қаңтынны, мыј 1900-од вога да 1920-од вог маңаріјас да әлхорадкас кулісны 25 мільон морт, а 1920-од вога 1930 вог тајб-жо вісомјасын кулісны 45 мільон морт, ставыс-жо тајб дас ғонас кулі 65 мільон морт. Тащом олдымыс Брітанскій имперіјаса тајб „жемчужинаас“.

Англійской имперіаљизмы паныда тыш нүбдом, „асланыс“ експлоататорјасы паныда тыш нүбдом, көнін томжоз прінімајті зев ыжыд участіе, индіјаса революција вісна вооружтис-кін ез еща самоотверженій том бојецас.

Гопал Базака жорт, „рабочой томжоз союзыс“ оти

шлен, суд вылын вісталіс:

„Менб мыжалони сын, мыј ме ужалі томжоз півасын. Ме көсја перјыны мезлун Индіјалы, ме тышкаса Индіја ңезавісімост вісна. Ме көсја, медым томжоз органдыјајаслын волі қык іфеал: Индіјалы ңезавісімост іс оциаљистіческій общество лоббідом... Ме көсја, медым томжоз велодіс маркоізм да отлаасіс рабочой класс да крестьянство дінб најб интересес вісна тышкадом вылб... Убеждеңіje серті ме коммунист і веріта, мыј томжоз развиајтчыны кутас моз-жо“.

Индіјаса турмајасын пукал 750 сурс морт, но сокид пуксодын томан сајб став пусы Индіјаадс.

Индіјаса союз имперіаљизмы паныда тыш нүбдом, „асланыс“ експлоататорјасы паныда тыш нүбдом, көнін томжоз прінімајті зев ыжыд участіе, индіјаса революција вісна вооружтис-кін ез еща самоотверженій том бојецас.

Став страна пастала пыр юнжыка да решітельній кылб:

„Кранти-ки-джай!“ („Мед олас революција!“).

Заграніцаын

* Австрійской печат јубртім серті, август 4 лунб Балтійской мореын военно-учебній полог дырі пігібінітіс зев ыжыд германіјаса военној гідроплан. Сійб волі вооружтіома 4 пушканы да 24 пулеметтін. Екіпажын—24 морт да ставыс пігібінітісны. Тајб катастрофа жысы германіјаса печатын ңекущом јубр абу печатајтбома.

* Август 22-од лунб Польшаса военној гавань (Балтійской мореын) Гдыніјуб воіс германской крејсер „Кеніг-

сберг“, кодбос торжественна вістретітісны польшаса властіас.

* Амерікаса Соедіненное Штатјасын волі выл ыжыд 4 мотора бомбовоз іспытајтім. Сійб шбркофа оти часын вербм лебны 400 сајб кілометр.

* Китајса печат јубрті, мыј Китајса уна рајонјасын ва ојдлөмін убыткасы дінб лоб-жін 300 мільон доллар. Ва ојдлөмис пострадајтісны 5½ мільон морт.

МЕ. ОГ. МУН

(Китайца Красноб арміјасы Шајев јортлөн пісмө)

і үк быттік менам чојб. Мы ег тод сійб. Кык во сајын волі ічтітін. А өні настојашшо ыжыд морт: брукіасома, бокас револвер. Тодмаліс менб да сійб ма-
тыстіс ме доро. Пуксім блаад. Некоднанным дыр ыніном ег вісталб. Но сесса сійб вісталіс менам:

— Міланыс сіктінміс бе-
лойлас бостісны. Сы понда, мыј піаңасыс муналом-
ны красноб арміјасы, батылдыс
јурсін вундісны. Менб пер-
во зев жона нөйтісни, а сес-
са көсісни ізнаслујтни. Но
мілан зорлас локтісни да
мездісни, і менам удајтіс
пышкыны...

Секі менам кокж зев жона

красноб арміјасы. Борја кадас ме тобмалі, мыј мейс қын-
жі карас колбны нюшта
кык жорт—партиец да ком-
сомолка. Белбілас пырісны
карб асыввоңас барабан-
јасын ворсомбын. Ме сулалі
үліч вылын да віздігімінда-
новскій војска борыс, а сө-
лбом тырбма волі лобгунбы.

Мод лунас ме адір кілеіталом выл листовкајас. Менам кокнідік жыл лои. Сір-
кі, мілан томжоз оз вешшор
пукав. Ме зев өдін мөддічі
воялан, но пелдіс дорын
паныдасі үз чукоркб. Јөз-
сб бара вітлопы базарній
площады вылб.

Кор адір ме арестованній-
асыс віріп менам пузіс.

Ме јоткышті ме візла-
дорын сулалыс салдатос, четчышті помост вылб да
кыкыс лыжі каңын распора-
жајтчыс полковнікілі, а сес-
са офицерлы, коди нүдін
волі арестованній-асыс.

Став арестованній-асыс лои
мездома.

